

DEPT LEBAL
INDOCHINE
N° 2521

NGÔ-THUY-LÂN

MỒ CÔI

Tranh của Trịnh-Hữu-Ngọc

SÁCH HOA-XUAN
THANG-TIEN PHAT HANH

SỐ 7

5 XU

137

GIẢI TRÍ

Truyện lạ thế giới :

Đồ trang sức ở xứ Mọi

Đàn bà xứ mọi Trung kỳ (và cả dân ở quần đảo Mã-Lai) thường gài trên búi tóc một cái răng lợn dài, cong rất đẹp.

Muốn có một cái răng như thế họ chọn một con lợn nhỏ rất khỏe mạnh, đem ghè vứt hai răng nanh ở hàm trên đi. Cặp răng nanh ở hàm dưới không gặp vật gì ngăn trở cứ mọc dài mãi ra. Muốn được cặp răng đẹp phải nuôi một con lợn 9, 10 năm, có khi 14, 15 năm.

Nhiều khi vì răng mọc dài quá con lợn không ăn được ; phải nuôi một người « vú em » ngày ngày chăm chút cho nó.

Vì thế nên cặp răng lợn thật đẹp vẫn là một thứ trang sức hiếm và rất đắt ở xứ Mọi.

MỒ CÔI

— Này thôi giậy đi ! Giậy mà xem ông cháu. Ông ấy
đốt cháy nhà kia kia !

Bà phán Lộc, mặt hăm hăm, vừa lay chồng vừa nói.
Còn ngái ngủ, ông phán vuôn vai, lim dim hai mắt, bực
mình :

— Lại cái gì nữa thế ?

— Thôi giậy đi ! Giậy mà xem cửa tội của nợ. Nó làm
tàu làm bè đồ dầu tây để cháy bùng lên kia !

Biết tính vợ ghét người cháu, coi một trò chơi nhỏ
mọn gì của thằng bé cũng là quan trọng, ông phán muốn
lấy lòng vợ, vội vàng ngồi giậy, lấy dáng giận dữ nói to :

— Ngọc ơi ! Máy tình nghịch vừa vừa chứ ! Rồi làm bầm :

— Chỉ làm khờ người ta thôi !

Ngọc — tên người cháu — ngồi khế nép trong buồng học đã đợi trước cơn giận của bác từ lúc thấy bà phán hăm hăm mắng mình xong rồi chạy lên nhà trên.

Ngọc phân vân không phân biệt được trò chơi của mình có nguy hiểm hay vô hại. Ngọc nhớ lại mấy hôm trước đi chơi ở hàng Thiếc gặp một nhà hàng cho thử một thứ đồ chơi mới : một cái tàu thủy đi được ở dưới nước bằng một cách rất giản dị là nuôi một ngọn lửa con ở trong lòng tàu. Tò mò đứng lại xem. Ngọc để ý nhận xét và thấy cách làm sơ sài lắm, nhưng Ngọc vẫn không hiểu sao sức ngọn lửa con ấy lại có thể đưa cái tàu đi được. Băn khoăn trong một hôm giờ, Ngọc không hỏi ai được nhưng chợt nhớ ra một lần thầy giáo có nói rằng nhiều điều về cách-trí đã được người ta dùng nghĩ làm ra những đồ chơi quen gọi là khoa-học. Lập tức về nhà, Ngọc lấy những sách in về cách - trí của mình và của người anh họ xưa nay cũng không ưa Ngọc lắm, dở tra những chỗ nói đến lửa. Ngọc sung sướng được đọc một đoạn về hơi lửa nóng gây một luồng không khí và nhiều thí dụ tỏ rõ sức mạnh của luồng không khí ấy. Đã hiểu tại sao cái tàu thủy kia chạy, Ngọc có ngay cái ý tưởng làm một cái đồ thử điều mình mới học được.

Trưa hôm ấy, làm xong cái tàu Ngọc đổ dầu rồi vào bếp thả trong một cái chậu giát đầy nước. Đương ngồi thích trí ngắm cái tàu cử động đi chậm chạp trên mặt nước với một người chị họ còn nhỏ, Ngọc chợt nghe thấy tiếng

chân bà phán. Trong lúc hoảng hốt định vớ lấy đồ chơi giấu đi, tay lỏng cồng chưa cầm được đã hất đồ chiếc tàu, dầu chảy ra cháy bùng trong chậu nước. Thế rồi bà phán lại được dịp đồ cái ghét lên đầu Ngọc, và chạy ra kể tội với ông phán.

— Con nhà quý sứ ở đâu mà nghịch danh mãnh thế ! Không còn ai bảo được nó nữa thôi ! Bố mẹ nó lúc còn sống nuông nó lắm kia. . . bây giờ để cái nợ lại cho mình

— Sao mợ lắm nhời thế !

-- Không nói đề nó muốn làm vương tướng gì ở nhà này cũng chịu à ?

Ngọc chỉ thấy ông phán lâu nhầu nói với vợ những câu gì Ngọc không nghe rõ, nhưng cũng đoán được là những lời bênh mình, hay giảng giải cho bà phán nguôi cơn giận. Nhưng sao lần này bà phán dai thế, nói mãi không thôi, kể cả những chuyện cũ, lỗi xưa, giọng oang oang, Ngọc không sót một câu nào.

— . . . Cậu còn nhớ cái đèn chạy quân năm ngoái không ? Ừ chà, khen mãi cháu Ngọc khéo tay ! Phải khéo tay đề cháy mất một phần ba cái màn. May không cháy mợ nó cả nhà đề trẻ sắc nó ra mà đèn cho người ta. Chả kể đầu xa, mới tháng trước . . . của tội nợ rước đầu những đất về mà nhào với nạn đề chơn con ở trượt chân mất cả một mâm cơm đấy thôi !

Ngọc còn nhớ cả những chuyện ấy, nhưng cháy màn và vỡ bát đĩa nào có phải đầu lỗi Ngọc. Bà phán kể lại đã quên phắt đi mất rằng Lợi, anh họ Ngọc và con yêu bà phán, loay hoay cời bắc ở đĩa dầu đề cháy mất cái đèn chạy quân, Ngọc làm một tuần lễ mới xong và đề cháy

lan sang cả cái mả gần đấy ; nếu ông phán không may tay đập tắt thì còn là to chuyện. Cũng chính Lợi đã ăn cắp đất của Ngọc để nhào và bắt chước Ngọc — nhưng bắt trước thế nào được, — nặn những con vật và đầu người, rồi bỏ ở đầu hè cho con ở ngã võ bát với đĩa. Dầu sao Ngọc cũng ân hận rằng những lỗi ấy chính tự Ngọc đã gây nên một phần. Nhưng giọng gay gắt của bà phán vẫn không ngớt :

— . . . Rồi sáng mới bảnh mắt ra, con ở chưa giậy đã giậy rồi, rá sần múa tay hoa chân, nhẩy, bỏ . . . tập võ huỳnh huych để cho hàng xóm người ta phải kêu không cho người ta ngủ. Tập võ ! . . . cho khỏe người ! . . . cái mặt choắt ấy thì định đánh ai !

Còn học với hành, cả tối có thấy được một tiếng không? Chỉ ngồi lì trước quyển sách, ngáp ngán ngáp giải, chưa mười giờ đã lăn cổ ra ngủ . . .

Nghe đến đấy, Ngọc mỉm cười nghĩ đến Lợi không có hôm nào thuộc bài, mặc dầu tối hôm trước Lợi đã gào thét to để tỏ với mẹ rằng mình chăm học, còn thật tình vẫn lấy chân đánh nhau với em ở dưới gầm bàn.

Còn Ngọc tuy chỉ ngồi yên lặng, chăm chú nhìn sách nhằm bài, mà lần nào thấy gọi lên đọc vẫn thuộc như thường. Cái lối học thông minh người nhón ấy — Ngọc mỉm cười nghĩ đến chữ vừa dùng để chỉ cái lối học của mình ấy — bà phán có biết đâu. Và lại bài võ xong rồi, Ngọc đi ngủ sớm để giậy sớm tập thể thao có hơn Lợi thức khuya ngồi chia bài tổ tôm bên mẹ để bây giờ sáng hôm sau còn quần quai trên giường.

Ngọc thở giải : « Yêu nên tốt, ghét nên xấu mà ! »

Cò khó gì dàu... (tr. 10)

Ngoài nhà, bà phán vẫn giải giòng kẻ :

— Học với hành gì nó, chỉ toi cõm rách áo thôi, chắc sau này đã làm nên vương tướng gì ? May đủ kiếm được đề vạc lên miệng, mà rồi đấy cậu xem nó có ơn gì mình.

Ông phán chừng như nhin đã quá lắm, lần này nói to lên toan át cơn giận của vợ :

— Ơn với huệ gì ! Sao mợ lắm cằn thề. Chứ thím y mất đi chỉ được có nó, họ hàng ngoài mình còn ai ?... Thương cháu... và bốn phận mình phải nuôi nó. Đến con đẻ ra gây dựng cho nên người, biết đâu chả có đũa nó không oán mợ vì cái lỗi con yêu con ghét. Nuôi con hay cháu, ngoài bốn phận, cần nhất còn có tình thương...

— Yêu hay ghét, thương hay chẳng thương, bốn phận tôi không phải nuôi cháu ! Nhà đã chín mười miệng ăn, khéo co còn chưa đủ ; từ năm ngoái lại đeo thêm cái nợ, tháng nào cũng vật gấu vá vai, nợ lân tháng này sang tháng khác... Không còn mong đâu đẻ ra được một đồng nhỏ, cho nên thằng Cả kiếm việc làm, họ bắt ký quỹ hai trăm, chạy khốn khổ mà không góp nhặt nổi. Thôi đấy tôi chịu cậu làm thế nào thì làm cho nó... hay lại để cho nó nằm nhà... ăn hại nốt...

Chừng cơn giận đã sang đến câu chuyện nhà quan trọng, Ngọc nghe thấy ông phán xuống giường đi lại gần bàn nước hút một hơi thuốc giải, rồi điềm đậm hỏi vợ :

— Thế nó bảo hôm nào hết hạn nộp tiền ký quỹ ?

— Còn hôm nào nữa ! Nếu mai mà không có hai trăm bạc thì cậu Cả ở nhà !... ở nhà !... Tưởng nó đi làm, giúp

cho mình thêm đồng ra đồng vào... đến nước này thì...

— Khồ lắm kia, mình nợ nhiều rồi, hỏi đâu họ cũng lắt... Thế mợ?... cũng chịu à?

— Cậu bảo chả chịu để tôi đúc ra được tiền à?... Còn có chỗ này nhưng chưa lấy gì làm chắc. Cậu còn nhớ ông Cửu Thiện, học trò thầy trước. Hôm nợ đánh liều, tôi có bảo thằng Cả viết thư cho ông ta, lới lỏ tình cảnh mình và hỏi nhờ ông ta cố chạy cho món tiền ấy, nó đi làm sẽ trả dần. Tính nết ông ta cũng khá, chả hiểu còn nhớ tình thầy học cũ mà giúp mình không?... .

... Còn chuyến tàu chiều nay, nếu ông ta không lên thì... đành chịu vậy!

Bổng Ngọc nghe thấy ông phán gọi:

— Kia, hai giờ rồi, chúng bay chưa đi học à?

Lủi thủi theo sau Lợi, Ngọc qua nhà ngoài, cúi gằm mặt xuống không dám nhìn hai bác, phần sợ khơi thêm cơn giận cho bà phán, phần bâng khuâng vì công việc nhà Ngọc vừa nghe hiểu rõ.

O

Ngọc mồ côi đến ở nhà bác ruột là ông phán Lộc mới được hơn một năm. Hơn một năm nay, Ngọc đã bước vào một cuộc đời khác hẳn cuộc đời được nâng nịu âu yếm những ngày còn bố mẹ. Cậu bé yêu của thầy để Ngọc bị khinh rẻ, hắt hủi ở giữa ngay nhà những người họ hàng thân nhất.

Bác Ngọc có hai trai ba gái, người anh nhớn nhà quen gọi là anh Cả, sắp đi làm công cho một nhà buôn, Lợi đương cùng học một lớp với Ngọc và ba chị gái, người

mười chín, người mười bảy và một chị bé mới lên sáu tên là Loan. Trước, khi còn bố mẹ, Ngọc lại chơi bác vẫn được các anh chị yêu, thích chơi đùa với, nhưng từ khi Ngọc mồ côi, bắt buộc phải gần gũi nhau luôn thì tình thế lại đổi khác hẳn. Bao cử chỉ âu yếm xưa chỉ còn là những dáng điệu khinh khỉnh, rẻ rúng. Mỗi lúc hội họp nói chuyện với nhau là một dịp tốt để đem Ngọc ra chế riếu, mà mỉa mai quá, lại chế riếu ngay những tính nết và thói quen đáng khen của Ngọc. Ở nhà riêng có ông phán là thương cháu, thương mắng con và ôn tồn bảo vợ để bênh Ngọc, và Loan, còn giữ được tính hiền hậu công bằng của tuổi thơ là yêu em.

Trong nhà gần chia làm hai phái: bà phán với hai cậu con trai và hai cô con gái về một bên, ông phán, Loan và Ngọc làm một bên. Hễ ông phán khen Ngọc điều gì là phái bên kia không bảo nhau đã có ngay những nét mặt nghi ngờ rẻ bủ. Cũng vì thế nên Ngọc chăm học biết vệ sinh, khéo tay...đều bị bà phán kể tránh đi hãy tìm những điều có thể trách được trong những nết tốt ấy, để mắng trong cơn giận dữ.

Nhớ một buổi sáng chủ nhật, mấy anh em chị em đứng chơi ngoài cửa, Ngọc tự dưng thấy lộ dáng vui vẻ nói rằng:

— Em đố các anh chị tối hôm qua ai đã ngủ trước cửa nhà?

Chị gái nhón cười rũ rợi đáp:

— Mày lần thần lắm. Ngủ đường chỉ có ăn mày chứ còn ai, hay họa chẳng có những thằng dở người như mày.

— Không, em muốn nói thằng ăn mày ấy hình dáng nó thế nào?

— Có thánh biết được.

— Thế mà em biết cơ!

— Hôm qua mày lại dòm trộm khe cửa chứ gì?

— Không, có anh Cả biết, em làm bài xong đi ngủ ngay từ chín giờ tối. Mà chín mười giờ, phố còn đông, chị bảo ăn mày nào đã dám lảng vảng đến ngủ...

Anh Cả chừng muốn ngắt câu chuyện vội hỏi dồn:

— Ủ thế mày bảo hình dáng nó thế nào?

Ngọc tủm tỉm cười chậm chạp nói:

— Nó người rất cao, nghiện thuốc lá, què một chân bên

Cao lênh khênh... (tr. 11)

trái, phải chống nạng và mặc một cái áo dạ vàng sạm rách đã bạc màu. Hôm qua, xin dầu được ít cơm đến đây ngồi ăn, rồi nằm ngả lưng nhưng không ngủ được say vì anh chàng đương bị bệnh ho, cơn đến lại phải ngồi lên cho đỡ. Trước bốn giờ sáng đã trở giậy ra đi... Chắc hẳn là một người lính cũ.

Mấy anh chị đều nhao nhao lên hỏi :

— Mày làm thế nào mà biết được ?

Ngọc quay về phía cửa, tươi cười đáp :

— Có khó gì đâu, nếu anh chị để ý thì cũng đoán được như em cả. Người ăn mày nghiện thuốc, lại hút thuốc lá ta. Những người keo nghiện thuốc ta quấn giấy bản thường hay có tạt dính màu thuốc còn thừa lên tường. Anh chị có trông thấy màu thuốc kia không ? Một người, nếu không cao thì dán sao được ở chỗ ấy.

Dưới đất còn những vết chân mới, nhận kỹ chỉ thấy toàn là vết chân phải : rõ ràng của một người què. Với lại lúc nằm ngủ đây hẳn bỏ ngả nạng xuống, những vết nạng thúc vào tường còn rãnh rãnh ở phía dưới gần mặt đất.

Ở cái đình dưới cửa sổ, người thầy tướng dùng đèn treo cái bảng giấy vẽ đầu người còn dính một ít tơ dạ màu vàng sạm. Cũng vì có bệnh ho nên mỗi cơn nổi lên, kẻ ăn mày phải ngồi giậy dựa lưng sát cộ vào luôn nên móc những chỗ áo thụng rách vào đình để lại dấu vết cái áo cũ đã lằng ằng ấy.

Em biết hẳn mắt bệnh ho, vì chắc đương lúc ăn, gặp cơn nên những hột cơm bắn tung ra đất không có đáng là những hột cơm vài người ăn ngồi một chỗ.

Còn cái vết vòng tròn trắng đây là vết « sô » nước vôi của người phu đôi thùng thường đến thay cho nhà ta vào hồi bốn giờ sáng. Lúc bấy giờ chắc người ăn mày đã đi rồi nên người phu mới đổ sô vôi vào chỗ này được. Người ăn mày vì ho luôn nên chỉ ngủ chập chờn, những dạo quân dự buổi tập trận ở Phả-lại, mấy hôm nay thường trầy đi thụt sớm, có lẽ đã đánh thức hẳn giấc. Rồi hồi tưởng những lúc đánh giặc ở bên Tây ngày trước, và cũng không ngủ lại được nữa nên hẳn đã chống nạng theo xem những toán lính vui vẻ bước đều trên đường. Với lại cái áo dạ vàng sẫm đã bạc kia chỉ là của một người lính cũ.

Người anh Cả nghi ngờ không tin những lời đoán ấy còn hai chị gái nhón chỉ cười bảo Ngọc:

— Sao mày bịa khéo thế!

Ngọc quả quyết nói:

— Thì rõ ràng thế mà anh chị không tin. Hẳn còn đến ngủ đây nhiều lần nữa chứ có một bận đêm qua đâu, vậy tối nay anh chị chịu khó thức khuya xem em đoán có đúng không.

Ngọc đoán đúng thật vì tối hôm ấy người ăn mày lại trở lại chỗ nằm đêm trước, cao lênh khênh giữa hai chiếc T-nạng, mồm phì phèo điều thuốc lá tuy thỉnh thoảng vẫn

ho rũ rượi. Tròng cái mũ chào mào đặt lệch trên đầu, cái áo dạ cũ rộng và một ống quần lỏng thòng, người ta đã nghĩ ngay đến một người lính hồi Âu-chiến bị mảnh trái phá bắn gãy mất một chân.

Câu chuyện ấy đến tai ông phán, ông tấm tắc khen Ngọc có tài xét đoán, nhưng càng làm bà phán ghét Ngọc thêm. Còn hai chị gái hề trông thấy người què kia đâu đều gọi nhau cười chế nhạo :

—Kia người ăn mày của thằng Ngọc đã đến !

O

Cả buổi học hôm ấy Ngọc chỉ vắn vơ ôn lại những chuyện đã xảy ra từ khi đến ở nhờ hai bác. Tuy óc trẻ không nghĩ thâm thía sâu sa để có thể cảm thấy cả cái đau đớn trong tình cảnh một thằng bé mồ côi bị hắt hủi, nhưng Ngọc nhận rõ ràng rằng chỗ mình không phải ở giữa một gia đình những người không muốn yêu mình một tí nào cả. Ngoài nhà bác ra, còn có ai là họ hàng đâu. Nhiều lần Ngọc đã nghĩ toan bỏ nhà ra đi, nhưng cái ý tưởng táo tợn ấy chỉ đến trong những lúc phần uất thôi. Tâm hồn bình tĩnh, Ngọc lại tin rằng nếu mình ngoan ngoãn chịu nép mình và hết sức chiều chuộng tình nết mọi người một ngày kia biết đâu bác gái và các anh chị chẳng nghĩ lại thương đứa cháu và em mồ côi ! Nên Ngọc lại vui vẻ dễ sợ và chịu những cử chỉ áp bức.

Tan học, Ngọc và Lợi cùng ra về. Đến chợ cửa Nam, Ngọc bỗng đề ý đến hai người đương ngồi ở vỉa hè ăn bún

Hai người đương ngồi ở vỉa hè... (tr. 12)

chả. Ngọc đứng dừng ngay lại chăm chú nhìn, Lợi gọi thế nào cũng không đi nữa.

— Mày thêm lắm ư mà phải đứng nhìn mồm người ta. Có về không?... Được ta về mách bác cho, chiều nay thì cứ nhìn!

Ngọc chỉ kịp đáp:

— Mặc tôi, anh cứ về trước đi. Rồi lảng vảng quanh đấy mắt không rời hai người đương ngồi cạnh gánh hàng ăn quả. Một người già chít khăn lượt quần, mặc áo the thâm có dáng mới ở nhà quê ra tỉnh, một người trẻ vận quần ta trắng, áo tây vàng, đội khăn xếp ra vẻ anh bồi một người Pháp.

Người bồi tuy ngồi trước mẹt bún đấy nhưng ăn rất chậm chạp, mắt lăm lét chỉ nhìn người nhà quê đương thưởng thức quả Hanoi một cách rất ngon lành. Rồi tự nhiên như chợt nhớ đến một việc gì quan trọng, liền bỏ dở mẹt bún, quăng giã tiền nhà hàng, đứng giẫy vội và đi về phía Ga.

Ngọc hồi hộp theo sau, cố lấy dáng điệu lơ đãng của một cậu Lọc trò tan trường về, nhưng vẫn rảo bước đi gần người kia, mắt giả vờ chăm chú xem cái ảnh cầm tay nhưng tình thật đã đổ dồn sang bên cạnh. Người bồi thỉnh thoảng lại quay nhìn về đằng sau, nhưng vẫn không để ý đến Ngọc. Gần đến bốp ga, bước chân hần càng thấy rảo, đi nhanh chỉ còn kém chút nữa là chạy. Ngọc mồ hôi ướt đầm trán, trống ngực đánh thình thình, nét mặt rần rỏi như quả quyết một điều gì quan trọng.

Chỉ còn hai thước nữa là đến trước mặt người đội xếp đứng gác ngoài cửa bốp, Ngọc vội rần chạy lên nắm lấy người bồi kêu rầm rĩ :

— Ông đội ơi ! Thằng ăn cắp !

Bị một quả dấm đánh mạnh vào mặt, Ngọc choáng người đi rồi tay ra, ôm lấy hai mắt hoa nầy đom đóm. Có tiếng giầy tây chạy nhanh trên hè gạch, giọng người nói sồn sào . . . rồi có tiếng giầy nữa đi gần về phía Ngọc. Cô mở mắt ra, Ngọc thấy người đội xếp cầm một gói vải đỏ bọc một vật gì bệt, giải băng bản tay mình, hỏi :

— Nó ăn cắp của em gói này phải không ?

— Không, của ông lão nhà quê ăn bún chả đảng kia, gần chợ Cửa Nam.

Người đội xếp tháo nút ra : trong một lần nhặt trình bọc kỹ lưỡng, Ngọc thoáng thấy một tập giấy bạc giấy lượng có đến hai ba trăm.

— Có lẽ bây giờ ông ta mới biết mất cắp, và chắc đương tiếc của ở đảng kia, ông đội mau đến trả cho người ta. Tôi xin dẫn ông đi.

Dọc đường, người đội hỏi, Ngọc kể mối ngờ của mình và cảnh rối theo quân gian cho nghe.

Ngọc biết thêm rằng người đội lúc thấy tiếng kêu, quay nhìn ra vừa thấy thằng ăn cắp dấm Ngọc một cái rồi ù té chạy. Vội vãng mình đuổi theo, người đội nhanh chân đã suýt bắt được hắn. Sợ không thoát nên hắn quăng giả gói bạc. Phần lấy lại được của cho người mất cắp, phần thấy

hắn chạy mau lẹ khác thường, nên người đội quay về không theo hắn nữa.

Một đám đông họp ngay ở vỉa hè trước chợ cửa Nam. Người đội và Ngọc cố len mãi mới vào được thì vừa gặp ông lão nhà quê đương mếu máo kể lễ phân trần với mọi người :

— Lúc xuống tàu tôi sờ thấy còn gói bạc trong người... về qua đây ngồi ăn mẹt bún, có đề ý đâu đến hắn... tưởng nó cũng như mình đói thì ăn... ai ngờ... chỉ có hắn lấy của tôi chứ còn ai nữa... thế có khổ tôi không !

Người đội nhìn bộ dạng ông lão vừa buồn vừa thương hại, đưa giả cái gói bọc vải đỏ, nói :

— Đầy này, bạc đây đếm xem có đủ không và từ đây ra Hanoi đừng mãi ăn quà nữa nhớ ! có lần thì mất nghiệp về mẹt bún đấy !

Ông lão sung sướng quá, vồ ngay lấy cái gói vải lấy vải đề người đội xếp, và lẩm bầm những câu gì người ta không nghe rõ nữa. Khi đã qua cơn cảm động, bình tâm ông lão mới hỏi duyên cớ sao người đội lại gặp thằng ăn cắp biết nó lấy của mình mà đòi họ.

Người đội ôn chuyện lại, ông lão và mọi người đứng xem quanh đấy đều ngạc nhiên thốt ra những câu khen ngợi. Người muốn cảm ơn, người muốn biết mặt cậu bé nhưng khi người đội quay lại thì không thấy bóng Ngọc đâu nữa.

Thằng ăn cắp dấm Ngọc một cái... (tr. 15)

Vừa về đến nhà Ngọc nhìn ngay thấy trước nhất nét mặt hầm hầm của bà phán. Lợi đã bịa đặt ton hót gì rồi đây ! Ngọc nghĩ thế rồi lảng lảng khép nép bước vào. Nhưng một tiếng quát làm Ngọc rật bắn mình đứng dừng ngay lại.

— Thằng kia ! mày đi đâu bây giờ mới về ? Kia cái mặt đỏ ửng sưng húp lên kia ! Ra nuôi cho mày ăn học để tan giờ nhà trường mày không thèm về nhà ngay, mày còn đi đánh nhau phải không ? Thế thì bảo người ta không nói sao được ! Không ác mồm ác miệng để mày reo tai reo vạ cho nhà người ta à ?

Và một tràng giải những câu gì Ngọc sợ choáng người ù tai không nghe rõ nữa. Nhưng bấy giờ Ngọc mới thấy đau ê ẩm cả mặt, sờ tay lên, cả một bên mắt sưng u.

Ông phán đã về, ngồi trên giường uống nước nói giọng nửa thương hại nửa bức tức :

— Sao mày khờ thế hử, Ngọc ?

Ngọc run sợ cúi gằm mặt xuống đi thẳng vào buồng học. Lợi theo vào sau ngay bảo nhỏ :

— Đã bảo mà, không nghe người ta. . .

Ngọc góm mặt, chẳng buồn đáp nữa, buồn rầu cất cặp cởi áo treo lên mắc. Lợi còn lải nhải :

— . . . Gọi là hôm nay nhịn đói !

Vẻ mặt đáng ghét của Lợi làm Ngọc bức tức vô chừng, nên câu kình đáp :

— Nhịn đói thì mặc sức tôi, anh cút ra đi.

Rồi gục xuống bàn khóc nức nở. Ngoài kia bà phán vẫn một giọng đều đều day nghiêng. Đang lúc đau buồn Ngọc bỗng thấy có một bàn tay xinh xắn đặt lên lưng mình. Vừa ngẩng đầu lên, Ngọc gặp ngay đôi mắt đầy vẻ yêu thương của Loan, người chị gái nhỏ sáu tuổi. Một giọng trẻ ngày thơ quả quyết nói :

— Không sợ Ngọc ạ, bé sẽ mua bánh tây cho Ngọc ăn.

Ngọc cảm động nhìn Loan cười gượng qua hàng nước mắt, và ngạc nhiên thấy ngoài nhà có dáng sơn sao vui vẻ. Tiếng bà phán cười lẫn tiếng ồ ồ của một ông khách lạ. Nghe tiếng người khách ấy, Ngọc thấy quen quen hình như đã được biết ở đâu một lần rồi. Kéo Loan cùng đến nhòm khe cửa Ngọc bỗng sốt nhận ra ông lão nhà quê vừa suýt bị mất cắp gói bạc.

Ông phán bà phán tươi cười vồn vã khách, trong lúc ông lão hoa tay kể một thôi giải :

— Thật là may quá, và hứ vía ! một tí, ... chỉ một tí nữa thôi, tôi ân hận đến chết mất vì không giúp được ông bà.. Tôi nhận được thư, vội đi thu xếp ngay nhưng chả đâu được, sau nghĩ đành bán ít ruộng và góp nhặt thêm của nhà cho đủ số đem lên. Biết tiếng kẻ cắp Hanoi, tôi gói cẩn thận tập giấy bạc vào một cái khăn đỏ con, giắt trong hầu bao và luôn tay dờ đến. Xuống tàu tôi nắn nó còn y nguyên chỗ cũ, ra khỏi ga hỏi thăm đường về đây. Đến gần chợ... chợ cửa Nam thì phải... chợt trông thấy một hàng bún chả ngon quá. Xin thú thực rằng từ sáng tàu bè đã mệt lại đói nữa, sợ đến đây ông bà bày vẽ cho làm cơm lịch kịch lâu chẳng, nên nửa phần vì thèm, nửa phần

muốn lột cho đỡ dạ một ít. Cùng ăn với tôi có một người cũng ra dáng tử tế, mình có đề ý đầu. Không ngờ hân đi rồi thì mình sờ gói giấy bạc thấy mất...

Bà phán hốt hoảng :

— Chết chửa, thật ư ông ?

Ông lão cười tiếp :

— Vâng... Nhưng may quá ! thật là phúc nhà ta, có một cậu bé trông thấy đi theo thằng ăn cắp đợi đến gần bóp kêu đội-xếp ra bắt giúp. Quân kia chạy thoát nhưng may quá nó lại quẳng giả gói tiền.

Vừa nói ông lão nhà quê vừa đặt gói khăn vải đỏ lên bàn :

— Đây ! Thật là phúc nhà ta.

Bà phán vui vẻ hỏi ròn :

— Thằng bé con nhà ai mà đáng yêu thế hử ông ?

— Nào biết được. Khi người đội nói chuyện cho hay tôi muốn cảm ơn cậu bé thì quay lại chẳng thấy bóng em nhỏ ấy đâu cả.

Ngọc lắng tai nghe rõ hết, cúi đầu ngẫm nghĩ đến tình cảnh tự nhiên sao có thể khéo sắp đặt đến thế được. Nhưng Loan đã kéo tay Ngọc, đỡ dành :

— Ngọc ơi, Ngọc đừng buồn nữa, cười đi với bé nào ! Ngọc ra nhà ngoài bé bảo cái này. Cứ ra đừng sợ... đã có bé.

Ngoan ngoan. Ngọc theo Loan ra. Thấy ông phán bà phán vui vẻ ngồi tiếp khách, Ngọc cũng đỡ sợ. Loan đưa em ra ngồi bên cái bàn còn kê gần cửa sổ ra đường, vừa

Rồi gục xuống bàn khóc nức nở... (tr. 17)

toan lấy khoe với Ngọc tập tranh thầy vừa mua cho thi có tiếng gọi cửa. Ngọc vội chạy ra mở. Một người đội sếp bước vào hỏi to :

— Có phải ông Thiện ở đây không ?

Đến khi trông thấy Ngọc thì rú lên :

— À em đây rồi ! Ban này chôn về lúc nào thế ?

Ông phán, bà phán và khách thấy ồn ào ở trong nhà cùng chạy ra một lúc. Người đội sếp trông thấy ông lão nhà quê vội chỉ Ngọc nói :

— Đây cậu bé lúc này đây ! Người nhà với nhau mà không nhận ra à ? Chết chữa này, cái đám của thằng ăn cắp làm sưng vù cả mặt em lên.

Ngọc cảm động quá cúi gầm mặt xuống. Ông khách đến gần ăn cần hỏi :

— Thế ra cháu đuổi theo thằng ăn cắp đấy ? Khốn nạn thế cháu còn thấy đau lắm không ? rồi quay lại ông phán : Cháu ông bà đây à ?

Bà phán nhanh nhẩu đáp :

— Dạ không ạ. Đây là con trai chú cháu mới mất năm ngoái.

Không muốn kéo dài câu chuyện, người đội xếp vội bảo ông lão nhà quê :

— Đáng nhẽ cũng không dám phiền cụ nữa, nhưng vừa rồi lên phố, lảng vảng thế nào tôi lại tóm được thằng ăn cắp tiền của cụ. Tôi đã bắt nó về bóp, ông cầm cần có lời khai của cụ để làm biên bản, nên tôi phải đến đây mời cụ đi ngay cho một lúc

O

Khi người đội xếp và ông khách đã lên xe rồi, ông phán vào trong nhà gọi Ngọc đến bên giường bảo :

— Ngọc, cháu đứng đây. Cháu kể cho bác nghe tại sao thấy hai người ăn bún chả cháu lại đoán được một người là kẻ cắp ?

— Thưa bác, một hôm đi chơi cháu gặp người ta đánh một thằng ăn cắp. Cháu để ý thấy nó có một cái sẹo ở má bên trái ngay gần mang tai. Hôm nay đi học về, thấy trong hai người ngồi ăn quả có anh chàng sẹo má ấy. Thấy hắn ngồi trước một bún đầy mà ăn một cách chậm chạp mắt liếc luôn sang ông cụ bên cạnh rồi đột nhiên giả tiền hàng, bỏ dở quả, hấp tấp ra đi, cháu đoán ngay hắn đã lấy của ông cụ cái gì rồi. Quả nhiên vậy ! Thật là may cho cụ quá !

— Có lẽ may cho bác quá thì hơn ! Nhất là cho anh Cả !
Nhưng sao trao tiền cho ông Cụ rồi cháu lại vội về ngay ?
Sao thấy ông Cụ về đây cháu cũng không nói gì cả ?

Ngọc cúi mặt, tay vuốt tóc Loan đứng sán bên cạnh sẽ
nói :

— Thưa bác để làm gì ạ ?

○

Bữa cơm chiều hôm ấy, trước mặt đông đủ các anh
chị, lần đầu tiên Ngọc được nghe bà phán gọi một cách
âu yếm :

— Ngọc ơi ! lại ăn cơm, con !

DANH SÁCH CÁC BẠN TRÚNG GIẢI

Kỳ thi **HOA-XUÂN** *tháng Juin 1939*

- 1 — Phạm-văn-Hợp - 121 *Rue Duvillier Hanoi*
- 2 — Nguyễn - văn - Hoi 8A *Trippenbach Hanoi*
- 3 — Nguyễn-văn-Tý 63bis *Rue de la Soie Hanoi*
- 4 — Em Hồng-Nương *Haiphong* (cho biết chỗ ở)
- 5 — Nguyễn-hữu-Thân, 15 *Nam-Ngư Hanoi*
- 6 — Bùi-dinh-Đạt, 105 *Duvillier Hanoi*
- 7 — Lương-văn-Rũng, 7 *Impasse Leblanc Hanoi*
- 8 — Phan-hữu-Chấn, 16 *Nam-Ngư Hanoi*
- 9 — Phùng-văn-Phúc, 115 *Henri d'Orléans Hanoi*
10. — Nguyễn-thị-Bầy — do —

.....

Các bạn bơi giỏi đều dùng slip và maillot
của hãng dệt

PHUC - LAI

87, *Route de Huế, HANOI* — Tél. 974

là nhà chuyên môn dệt đủ các áo PULL'OVER,
CHEMISETTE, MAILLOT bằng laine và coton.
Kiểu áo đã bền mà giá lại hơi hơn các nơi.
Có bán buôn khắp cõi Đông - Pháp

GIẢI TRÍ CHẤP CHỮ

Tất cả là lờ lợt, bóng bầy bề ngoài. Phần trên là thứ quả màu đỏ và màu trắng có thể cất rượu được. Phần dưới là một tiếng văn vẻ khi nói đến mây hay một bài văn thơ tuyệt tác. Là chữ gì?

Ô chữ « lục lăng »

NGANG

```

      + + +
+ + + + +
      + + +
  
```

1. - Không thêm chấp
2. - Một họ làm chúa ở nước ta
3. - Con vật nhỏ chăm làm

DỌC

1. - Cái thước của thợ vẽ
2. - Tàn củi
3. - Nhỏ quá
4. - Cái bồn
5. - Việc làm khi mình vui vẻ

TRẢ LỜI CÂU ĐỐ KỲ TRƯỚC :
Ô CHỮ Phong, Ngòng, Thông, Không.
ĐỐ CHỮ : Ban

Giá mua sách « HOA XUÂN »

Mỗi số 5 xu

10 số 0\$50 — 52 số 2\$50

GỬI THƯ VỀ :

M. le Directeur du Hưởng Đạo Thăng Tiến
 113 Rue du Chanvre — HANOI

LYCÉEUM GIA - LONG

Rue Julien Blanc, HANOI — Tél. N° 237

Trường Trung-Học Gia-Long rất trọng
việc Giáo-Dục học sinh :

Kỷ luật tuy nghiêm, nhưng học sinh
vẫn làm việc trong bầu không khí vui vẻ
của một « đại gia đình »

Bất cứ lúc nào, đi đến đâu, ai cũng
nhận thấy ngay học sinh trường Trung-
học Gia-Long rất đứng đắn, lễ phép, lịch-
sự và có nhã độ.

Ra ngày 20 Juillet 1939. Số 8 : chuyện con Thỏ